

POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Premeny školstva. Vývoj vzdelávacej a správnej sústavy národných a stredných škôl mesta Topolčany 1918-1936.

Autor: PhDr. Adriana Kičková, PhD.

Oponent: Prof. PhDr. Egon Wiedermann, CSc.

1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky

Problematika školského systému v medzivojnovom období obsahuje veľmi pestrú tematickú paletu, ktorá je v rámci jednotlivých územno-správnych celkov Slovenska v mnohom podobná, avšak i odlišná. Celoštátne školstvo nadobudlo po vzniku ČSR jednotnú štátnu štruktúru. Odlišnosti však neboli len na úrovni dvoch štátnych systémov, ale aj v lokálnych - miestnych, či regionálnych pomeroch. Zodpovedné spracovanie jednotlivých tematických okruhov medzivojnovnej vzdelávacej sústavy si preto vyžaduje dôsledné štúdium miestnych (mikroregionálnych) podmienok ako základnej informačnej bázy/jednotky pre širšie vedecké bádanie a poznanie. Keďže v skúmaných urbánnych podmienkach Topolčan - vtedy jedného malého slovenského mestečka - nebola doteraz vo väčšej miere venovaná pozornosť oblasti vývoja vzdelávacej a správnej sústavy národných a stredných škôl (v monografii Topolčany vo vrstvách vekov kládla G. Chochulová problematiku školstva skôr akcent na personálno-kultúrny rozmer), autorkin exkurz je zaiste veľmi vítaný. V praxi to znamená podrobnú excerpciu publikovaných, predovšetkým však nepublikovaných materiálov. Predkladaná habilitačná práca PhDr. Adriany Kičkovej, PhD. sa opiera práve o nezverejnené archívne dokumenty, štúdium ktorých si vyžaduje neľahké bádateľské nasadenie. Náročný archívny výskum, podložený a dokumentovaný v práci aj bohatým poznámkovým aparátom, habilitantka adekvátne zvládla.

2. Posúdenie úrovne spracovania práce

Téma habilitačnej práce je aktuálna, spracovaná s potrebnou dávkou akribie. Podrobne mapuje dva školské segmenty - školskú sústavu od úrovne ľudových škôl, meštianskej školy a gymnázia, ako aj jej administratívu, zloženú z dozorného orgánu, inšpektorátu a referátu MŠ v období zhruba dvoch medzivojnových decénií. Oba tematické okruhy sú analyzované v logicky na seba nadväzujúcich kapitolách v opačnom poradí. Pôsobenie, právomoci a teritoriálny rozsah novozriadeného kontrolného školského aparátu po roku

1918 porovnáva autorka s predchádzajúcim obdobím v bývalom Rakúsko-Uhorsku. Samostatne sa venuje problematike pedagogickej a administratívnej agendy, kvalifikačným komisiám posudzujúcim pedagogicko-odborný profil učiteľa a neobchádza ani pôsobenie inšpektorov dohliadajúcich na kvalitu a metódy vyučovania, učebné osnovy a ich dodržiavanie, na technický stav školských nehnuteľností a pod. Rovnako detailne rozoberá procesy vzniku a zároveň aj problémy, s ktorými zápasili národné a stredné školy (obyčajne nedostatok finančných prostriedkov). Do hĺbky a na úrovni rozoberá všeobecné okolnosti formovania vzniku gymnázií po r. 1918 na Slovensku a konkrétne spracováva aj udalosti okolo zriadenia gymnázia v Topolčanoch.

3. Prínos a úroveň

Habilitačná práca A. Kičkovej je výsledkom minuciózneho archívneho bádania. Prináša komplexné zhodnotenie rôznych vrstiev transformácie medzivojnovkej vzdelávacej a správnej sústavy v lokálne vymedzenom prostredí. Je súborným spracovaním celého technicko-administratívneho a normatívno-legislatívneho rámca fungovania lokálneho školstva v Topolčanoch v rokoch 1918-1936. Slovenské (československé) školstvo sa po roku 1918 ocitlo v novej ére, ktorá nespôsobila jeho kolaps, ale pri zachovaní niektorých osvedčených prvkov z predchádzajúceho obdobia Rakúsko-Uhorska (napr. trojstupňový školský systém), prešlo skôr pokojne, kontinuálne do tvoriaceho sa systému nového štátneho usporiadania. V doteraz nepublikovanej podobe sa habilitačná práca v dominantnej miere zaoberá predovšetkým technokratickým zázemím, t.j. vývojom, či riadiacimi mechanizmami školského systému v medzivojnovom období. Veľmi chvályhodne, hoci v menšej miere, je však pozornosť venovaná aj jeho personalistike - ľudským zdrojom. Práve učiteľ mal rozhodujúci podiel na tvorbe a úrovni vzdelanosti generácií občanov, a práve prostredníctvom učiteľa mohli politické elity dosiahnuť reguláciu jeho výchovy. V tejto súvislosti autorka živo dokumentuje aj problémové okruhy nového školstva týkajúce sa personálneho zázemia, a niektoré aspekty učiteľského stavu súvisiace s tlakom na jeho integritu (nedostatok odborne pripravených a kompetentných učiteľov, oficiálny československý jazyk, avšak dôraz kladený na slovenský na Slovensku a český v Čechách, problémy s vyučovacími pomôckami, sociálne a materiálne zabezpečenie a pod.). Rovnako chvályhodne treba hodnotiť pasáže obsahujúce kritický pohľad na školstvo v sledovanom období. Habilitačná práca je prínosná, podnetná a v oblasti regionálneho bádania posúva úroveň poznania nepochybne ďalej.

4. Posúdenie formálnej stránky práce

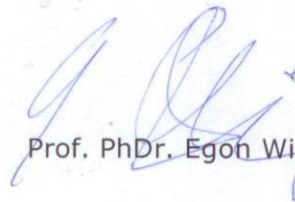
Štruktúra habilitačnej práce je prehľadná, logická a jej obsah je v súlade s názvom. Porovnateľne kladné parametre má - až na menšie technické nedostatky - aj gramatická

a štylistická stránka práce. Súčasťou textu je bohatý poznámkový aparát presahujúci 400 položiek a v rámci príloh aj prehľad dĺžky pedagogickej činnosti jednotlivých pedagógov a tiež zaujímavý zákon o zrušení celibátu. Dobová, resp. akákoľvek iná grafická príloha nie je do práce zaradená.

5. Explicitne vyjadrený návrh na udelenie vedecko-pedagogického titulu docent

Habilitačnú prácu PhDr. Adriany Kičkovej, PhD. hodnotím ako užitočnú a prínosnú. S plnou zodpovednosťou ju odporúčam prijať na habilitačné konanie a po jej úspešnej obhajobe navrhujem udeliť menovanej vedecko-pedagogický titul docent v študijnom odbore 2.1.7. história.

Topoľčany, 18. 1. 2017

Prof. PhDr. Egon Wiedermann, CSc.